

(slika 5, levo zgoraj). Nato to kolesce pribijemo z drobnimi žeblički na rob valja. Da pa gonilni valj ne more drseti sem in tja, potisnemo čez žebelj, preden valj pritrdimo med obe stranski stojalni deščici, na vsako stran tenko cevko iz pločevine, gosjega peresa ali podobno (glej sliko 5b).

Tolkače za zvončke si napravimo najlažje tako, da preluknjamo s svedrom kos debelega okroglega lesa v sredini in vtaknemo v vdolbino ročaj. V valj zabijemo žeblje, ki segajo ravno do gornjega konca tolkačev, in sicer vsak žebelj v drugo smer, da ne udarjajo istočasno na konce tolkačev. Če se valj vrti, se izmenoma dvigajo tolkači in udarjajo v taktu na spodaj obešene kravje zvončke.

Kdo bo prvi napravil to lepo igračko?

ANDREJ ŠAVLI:

Kokošji pastir.

(Narodna pripovedka.)

Živela je mati, ki je imela sina. Klicala ga je za Mešela. Vaški paglavci pa so mu radi ponagajali:

»Miha kašo piha.«

V resnici Miha ni nič kaj rad kaše pihal. Prav kislo se je držal, če jo je moral jesti. Rajši je oblizoval kaj sladkega in stikal po loncih v kuhinji. Najbolj je škilil na zvrhan lonec meda, ki ga je postavila mati nekega dne na polico. Tako milo in verno je gledal, da bi se bil materi kmalu zasmilil. Pa se ji ni. Vedela je, da letijo njegove misli in pogledi mimo nje na polni lonec rumene skrivnosti. Vzdignila je koščen prst, mu svarilno pomigala z njim in rekla:

»Meše, varuj se tega lonca! V njem je hud strup. Par kapljic, in koj si mrtev!«...

Meše se je zgrozil ob pogledu na to rumeno nevarnost v loncu. Rekel pa ni nič. Rekla je nato mati, ki je zasukala pogovor proč od lonca in hudega strupa:

»Meše, kokoši ženi v breg, da se napasejo. Samo glej, da mi pripelješ vse nazaj, ker drugače je bolje, da ne prideš.«

Tako mu je zabičala mati, izročila mu v varstvo deset kokoši in enega petelina.

Meše pelje kokoši in petelina v breg na pašo. Dolge so ure do večera, solnce je vroče, senca pod murvo pa hladna in vabeča. Meše se vleže vanjo in zadrema pri tej priči. Kmalu nato ga prebudi kokošji krik in vik. Meše poskoči pokonci: Oje!

Lisica izgine za grmom z najlepšo kokošjo.

Kaj bo sedaj? Žalostna je Mešelova pot do doma, a prava žalost se prične komaj doma. Mati mu prešteva kosti, Meše kriči in se dere, da ga gotovo čuje lisica v gozd in se gotovo kesa, da mu je prizadela z eno samo kokošjo toliko hudega.

Vse na tem svetu mine, huda ura in materina jeza tudi. Drugega dne koraka Meše spet pokojno na pašo. Ene kokoši je sedaj manj,

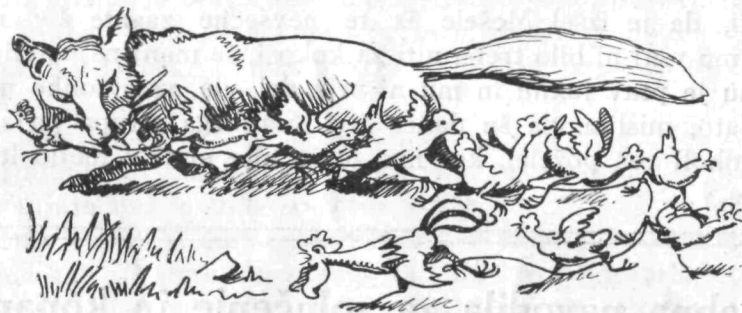
ena skrb manj. Kar je prestano, je prestano. Toda nekaj je tu vendar treba storiti. Kaj, če se ta lisičja lakota navadi na vsakdanja kokošja bedrca? Kdo bi prestajal doma? Mati je povedala razločno in kratko:

»Če mi zapraviš eno samo kokoš še, te ubijem!«

Gre tako rekoč za življenje, zato velja premisliti. In Mešele je res premislil: vzel je dolgo vrv in zvezal vseh deset kokoši in petelina za eno nogo, da bi jih lisica ne odnesla. Z zadovoljstvom gleda na svoj izum. Pač bistra glava! Samo pogledajte, še kokoši se čutijo sedaj nekam varne in se brezskrbno pasejo po bregu lepo privezane druga k drugi! Mešele leže od samega zadovoljstva v senco in zaspi.

Kakor za narobe stopi tudi danes lisica izza grma. Krasen pogled na mirno pasočo se kokošjo družinico! Pa lisica res da nima slabih misli in namenov, toda izkušnjave so pač izkušnjave.

»Samo najdrobnejšo kokoško, ki se pase ob strani, pograbim. Toliko da pokusim, kakšno meso ima. Saj ne bo velike škode,« misli

zvitorepka in že skoči — hop — kuri za vrat. Urnih nog jo ubere proti gozdu. Pa glej, smola: z drobno kuro od vleče s seboj hočeš. — nočeš vse kokoši, ki so bile privezane druga k drugi in so vpile, kakor bi jih kdo s svedrom drl.

Mešela prebudi ta krik in vik iz sna. Čaka ga bridko presenečenje. Oje! Kdo bi si mislil, da bo imel tako dobro premišljen načrt tako nepremišljen konec. Mešele je klonil v obupu in žalosti. Kako bi tudi ne bil? Pustimo to, kako zelo so se mu zasmilile uboge kokoši, ki so padle krvoločni lisici v ostre kremplje. Gotovo je, da so se mu smilila lastna rebra, ki bodo gotovo pokala, ko pride domov. Mati mu tega ne odpusti. Če je rekla, da ga ubije že za eno samo kokoš, ga bo za deset kokoši in enega petelina deset in pol krat ubila. Ne! To je vendar malo prehudo, če mora človek tolikokrat umreti. In vendar milosti ni pričakovati.

Revež je sedaj Mešele. Samemu sebi se smili. Umreti desetkrat in še enkrat napol, za vsako kokoš in še za petelina posebej, se res ne izplača, bolje je umreti samo enkrat in še takrat v miru, lepo in pošteno, kakor umira gospoda.

Aha! Že ima rešilno misel, ne bo mu ušla! Domov pojde in poje ves tisti strup, ki je v loncu na polici. Tako bo vsaj samo enkrat umrl,

Rečeno, storjeno. Bogme, strup je pa sladek. Tako umirati res ni sile. Mislil je, da bo strupa dovolj za sto Mešelov, pa ga je še za enega samega premalo. Polžiž lonec, da je kot umit, nato leže v posteljo in čaka... čaka... Smrti namreč. Smrt pa se je gotovo nekje zamotila, ker je noče biti od nikoder. Mešele čaka...

Tisti hip se odpro vrata. Sredi njih se prikaže — ojoj, ne rešiteljica smrt, ampak mati. V rokah drži bridko metlo. Pogledi ji švigajo izpod temnega čela kakor strele. Mešele uvidi, da je že opazila prazen lonec strupa in pogrešila kokoši... Mrzlica ga stresa ob tej misli. Prosi:

»Pustite me, mati, saj umrem že tako ali tako, pojedel sem poln lonec strupa, ker mi je lisica vse kokoši odnesla.«

Mati je seveda drugačnih misli. Ne pusti ga, da bi umrl v miru. Zgrabi ga za lase in mu z metlo rahlja kosti...

Da ne ostane konec te zgodbe preveč skrivnosten, moram še povedati, da je izšel Mešele iz te nevšečne zagate živ in zdrav. Umreti mu vsaj ni bilo treba niti za kokoši, še manj za petelina. Tudi strup mu je prav teknil in mu ni prizadel sile, vsaj tolike ne, da bi umrl. Zato, mislim, da še danes živi. Sladkega strupa pa se ni od takrat nikoli več poželet, ker mu ga je bila mati z metlo le preveč zagrenila.

Drobna navodila za solnčenje in kopanje.

Ker se bliža čas hude vročine in z njo obenem prijetne ure solnčenja in kopanja, hočemo v naslednjih vrsticah podati »Zvončkarjem« nekaj navodil, kako imajo ravnati pri tem zlasti mladini tako priljubljenem poslu, da bo vse v redu in prav.

Neprevidno in nepremišljeno kopanje včasih več škoduje kakor pa koristi. Zaradi nepravilnega kopanja se čutijo ljudje utrujene, nekateri ne morejo spati, drugim pa zopet mine ves tek in vsako veselje do dela; mnogo ljubiteljev solnca pa dobi težke opekline po koži. Ti nedostatki so dokaz, da se je treba tudi kopanja in solnčenja naučiti in da človek ne sme niti na solncu niti v vodi početi vsega, kar se mu ravno poljubi.

Vsi tisti, ki se hočejo solnčiti, naj spočetka ne ležijo na solncu več kakor 5 do 10 minut. Polagoma pa dobo solnčenja lahko stopnjujejo do pol ure, trdni ljudje tudi na eno uro. Kako dolgo lahko zdržiš na solncu, to ti pove dober ali slab počutek po solnčni kopeli; če se ne počutiš dobro, je bilo solnca vsekakor preveč.

Kdor pa se na solncu giblje, ta prenese solnca tudi po več ur; toda tudi v tem primeru je zadostna mera takrat, kadar se pričnete slabo počutiti, ko postajate izmučeni in trudni.

Preden pa greste po solnčenju v vodo, se ohladite nekoliko v senci in šele potem pojdite v vodo. V vodi ne stojte mirno na enem mestu, temveč se začnite takoj premikati in gibati; najboljše in najnaravnejše gibanje v vodi je plavanje, ker se pri njem razgibajo pljuča, srce in mišice.